

УДК 343.985 (343.9.01)

В. В. Шаповалов, *д-р фарм. наук,
керівник Міжгалузевої спілки
ветеранів Афганістану та учасників бойових дій
на території інших держав при СУ ГУМВС України
в Харківській обл., полковник міліції, м. Харків*

ПОСИЛЕННЯ РОЛІ СУДОВОЇ ФАРМАЦІЇ В СИСТЕМІ ДЕРЖАВНОГО КОНТРОЛЮ ЩОДО ПРОТИДІЇ НАРКОЗЛОЧИННОСТІ ТА НАРКОМАНІЇ В УКРАЇНІ

Президент України В. Ф. Янукович узяв участь у щорічному засіданні Ради глав держав СНД, що відбулося в Москві 10 грудня 2010 р., де проінформував присутніх щодо позиції України стосовно подальшого співробітництва в рамках Співдружності. Це є важливим напрямком реалізації Україною своїх зовнішньополітичних і зовнішньоекономічних інтересів, спрямованих на:

- а) подолання наслідків світової фінансово-економічної кризи;
- б) зміцнення зв'язків та активізацію участі України в СНД, що підтверджується участю у всіх засіданнях її керівних органів на максимально високому рівні;
- в) посилення співпраці у сферах безпеки та економіки щодо стратегії економічного розвитку СНД до 2020 р. і плану заходів стосовно її реалізації. Про це свідчить призначення нового представника України в Економічній раді СНД і підписання Президентом України відповідних ука-

зів («Про приєднання до рішень про Національних координаторів», «Про Правила процедури вищих органів СНД»); г) інвентаризацію участі України в рамках СНД крізь призму насамперед національних інтересів; д) укладання договору про зону вільної торгівлі, що сприятиме лібералізації торговельного режиму між країнами СНД [8].

У вступному слові на цьому засіданні президент Росії Д. А. Медведєв підкреслив, що це вже 3-й саміт за останній час, рішення якого знайдуть упровадження в конкретних справах, як от:

- а) подальше зміцнення СНД, підвищення ефективності та пріоритетів у співпраці;
- б) створення належних умов для ведення партнерських справ на засадах СОТ зони вільної торгівлі для країн СНД;
- в) створення співробітництва у сфері фундаментальної науки й у довгострокових інноваційних програмах з метою поліпшення економічної

конкурентоспроможності СНД; г) поглиблення співробітництва молоді шляхом участі молодих громадян у різних форумах, чому має сприяти відкриття університету СНД, до складу якого входять 18 вузів з 9-ти країн СНД; д) розвиток гуманітарного співробітництва й культурних зв'язків [10].

Правовим підґрунтям для України та країн СНД у протидії наркозлочинності й наркоманії виступають національні конституції й національні закони, що відповідають вимогам Конвенції Організації Об'єднаних Націй про боротьбу проти незаконного обігу наркотичних засобів і психотропних речовин 1988 р. (далі – Конвенція) [11]. У статтях цього міжнародно-правового документа містяться відповідні правовідносини й санкції, проте вказується, що кожна Сторона, згідно зі своїм законодавством, вживає заходи, які можуть бути прийнятними щодо деяких кримінальних злочинів і правопорушень, здійснюваних навмисно. Причому діє принцип, що опис правопорушень, про які йдеться в Конвенції, належить до компетенції національного законодавства кожної Сторони і що переслідування й покарання за них здійснюються відповідно до цього законодавства.

До таких кримінальних злочинів належать:

1. Виробництво, виготовлення, екстрагування, приготування, пропозиція, пропозиція з метою продажу, розповсюдження, продаж, постачання на будь-яких умовах, посередництво, переправлення, транзитне переправлення, транспортування, імпорт або експорт будь-якого наркотичного засобу чи будь-якої психотропної речовини при порушенні положень Конвенції 1961 р., цієї Конвенції з поправками або Конвенції 1971 р.;

2. Культивування опійного маку, кокаїнового куща або рослини канабіс з метою виробництва наркотичних засобів при порушенні положень Конвенції 1961 р. й цієї Конвенції з поправками;

3. Зберігання або купівля будь-якого наркотичного засобу або психотропної речовини з метою провадження будь-якого з видів діяльності, перелічених вище п. 1;

4. Виготовлення, транспортування чи розповсюдження обладнання, матеріалів або речовин, що призначені для використання з метою незаконного культивування, виробництва чи виготовлення наркотичних засобів або психотропних речовин.

5. Організація, керівництво або фінансування будь-яких правопорушень, перелічених у вищевказаних пунктах.

Щодо правопорушень, то це зберігання, придбання або культивування будь-якого нарко-

тичного засобу або психотропної речовини для особистого споживання на порушення положень Конвенції 1951 р., Конвенції 1961 р. з поправками або Конвенції 1971 р.

Підвищення рівня розвитку економіки, торгівлі, транспорту, машинобудування, енергетики, сільського господарства вимагає забезпечення медико-соціальною допомогою громадян України та країн СНД, зокрема їх найбільш працездатної частини віком 18 – 45 років. Щоб позбутися великих психоневрологічних і психологічних навантажень вони часто вдаються до споживання психоактивних речовин (наркотичних, одурманюючих засобів, психотропних, сильнодіючих, отруйних речовин, прекурсорів, алкоголю, тютюну тощо).

Саме тому пріоритетними напрямками оперативно-службової діяльності органів внутрішніх справ країн СНД у цілому та України, зокрема, які перебувають на стадії реформування, є вдосконалення правоохоронної системи, а також внесення змін до КПКУ з метою скорочення тривалості часу від порушення кримінальної справи до встановлення істини, що знаходяться у площині дотримання прав людини і громадянина, протидії насильства в сім'ї, вчинення злочинів стосовно неповнолітніх і самими неповнолітніми, проти-

дії нелегальному обігу психоактивних речовин (ПАР), наркобізнесу, наркотизації населення. [Див.:8; 10].

Проведений судово-фармацевтичний моніторинг показав, що за 10 місяців 2010 р. в Україні зареєстровано 156911 споживачів наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, які віднесено до ПАР. Найбільше споживачів наркотиків зареєстровано у Дніпропетровській області – 18542, Луганській – 15595, Донецькій – 15292, Одеській – 12230, м. Києві – 11449, АР Крим – 9290, Запорізькій – 8607, Черкаській – 5733, Харківській – 5711 і Чернігівській – 5681. Виявлено 50724 злочини у сфері незаконного обігу ПАР, що на 2,1 % менше ніж торік. Активніше виявлялися наркозлочини в АР Крим – 2890, Дніпропетровській області – 4585, Донецькій – 4301, м. Києві – 3504, Луганській – 4362 і Харківській – 3588.

Міністерством внутрішніх справ України поставлено завдання спрямувати роботу підрозділів служби БНОН на викриття тяжких й особливо тяжких наркозлочинів. За 10 місяців 2010 р. викрито 18956 злочинів (динаміка збільшення становить +1,6 %). Найбільше їх викрито в АР Крим – 1176 (+9,8 %), Дніпропетровській області – 1544 (-0,6 %),

Донецькій – 1152 (+9,1 %), Луганській – 1665 (+1,2 %), Одеській – 1070 (+3,4 %) і Харківській – 1243 (+3,1 %).

Підвищилась ефективність роботи з документуванням фактів збуту ПАР (ст. 307 КК України). Викрито 15706 фактів незаконного виробництва, перевезення, збуту ПАР, що на +3,6 % більше ніж торік (15159). Їх питома вага до загальної кількості викритих наркозлочинів становить 31 %, з яких у групі – 2997 (динаміка збільшення – +3,5 %). Найбільше фактів збуту задокументовано серед таких областей України, як Житомирська – 369 (питома вага до загальної кількості викритих наркозлочинів 35,6%), Запорізька – 953 (35,1 %), Івано-Франківська – 207 (43,3 %), Одеська – 896 (33,2 %), Полтавська – 891 (46,7 %), м. Севастополь – 215 (44,1 %), Тернопільська – 204 (32,9 %), Харківська – 1137 (31,7 %), Херсонська – 659 (39,9 %), Хмельницька – 292 (32,9 %), Черкаська – 615 (41,2 %), Чернігівська – 285 (33,5 %) і Чернівецька – 279 (60,0 %).

Працівниками служби БНОН виявлено 34 організовані злочинні групи, які займалися збутом ПАР, втягували до вживання останніх інших осіб в основному молодь і підлітків. Зафіксовано 106 злочинів, пов'язаних з відмиванням коштів, здобутих від

злочинної діяльності. Ліквідовано 1970 наркопритонів, найбільше в АР Крим – 113, Дніпропетровській – 168, Донецькій – 172, Запорізькій – 108, Луганській – 289, Одеській – 106 та Харківській – 213 областях. Із них 510 – осередків, що виготовляють наркотичні засоби; найбільше їх у таких областях: Дніпропетровській – 48, Запорізькій – 60, Луганській – 56, Одеській – 36 і Харківській – 20.

Упродовж 2010 р. викрито 223 підпільних лабораторій з виготовлення напівсинтетичних або синтетичних наркотичних засобів, психотропних речовин (ст. 313 ККУ); з них найбільше в таких областях, як Дніпропетровська (37), Запорізька (12), Київська (14), Луганська (37) й Одеська (49). Викрито 566 фактів схиляння до вживання ПАР (ст. 315 ККУ), у тому числі неповнолітніх – 150 осіб. Найбільше таких фактів у Вінницькій області – 47 (з них неповнолітніх – 13), Луганській – 87 (21), Миколаївській – 34 (15) і Харківській – 28 (7).

Приклади із судово-фармацевтичної практики свідчать про необхідність посилення судових хіміко-фармацевтичних експертних (СХФЕ) досліджень, що надають можливість вивчати причини та умови, які сприяють учиненню наркозлочинів, їх узагальненню й наданню пропозицій керівникам служб ГУМВС

усіх рівнів, в тому числі прикордонних областей, межують з країнами СНД, зокрема Росією і Беларуссю) [Див.: 1; 3; 12; 15; 19]. Розглянемо деякі з них.

Приклад 1. Слідчим прокуратури Івано-Франківської області порушено кримінальну справу щодо працівника міліції за ознаками складу злочину, передбаченого ч. 2 ст. 368 ККУ [19]. На досудовому слідстві встановлено, що оперативні працівники СВБ ГУМВС України в Івано-Франківській області та СБУ, реалізуючи оперативну інформацію, затримали місцеву жительку К. під час отримання нею грошей (2500 грн) для подальшої передачі їх старшому оперуповноваженому сектора БНОН одного з міськвідділів міліції Івано-Франківщини як винагороду за те, що той не провадитиме перевірки за фактом незаконного зберігання наркотичного засобу й за непритягнення до кримінальної відповідальності її знайомого гр. А. (ознаки ст. 309 ККУ). Досудове слідство триває.

Приклад 2. Слідчим прокуратури Хмельницької області порушено кримінальну справу щодо працівника міліції за ознаками складу злочину, передбаченого ч. 2 ст. 307 ККУ [1]. У ході досудового слідства з'ясовано, що працівники СВБ ГУБОЗ і СБУ затримали начальника сектора карного розшуку одного з тери-

торіальних підрозділів міського відділу ГУМВС України в Хмельницькій області, який збував хворим на наркоманію макову соломку, що є особливо небезпечним наркотичним засобом. Установлено, що 35-річний затриманий А. старший лейтенант міліції, прослужив в ОВС понад 14 років. Він налагодив злочинну схему постачання макової соломки особам, які в подальшому виготовляли з неї опій ацетилований, що належить до небезпечних наркотиків, і збували його наркозалежним. Затриманий гр. А. перебуває під вартою. Досудове слідство триває.

Приклад 3. Слідчим СВ Овідопільського РВ ГУМВС України в Одеській області порушено кримінальну справу щодо гр-ки В. за ознаками складу злочинів, передбачених частинами 2 статей 307 і 317 ККУ. На досудовому слідстві з'ясовано, що працівники служби УБНОН, відпрацьовуючи Овідопільський район, виявили в одному з будинків селища Миколаївка так зване «наркокубло», де в домогосподарстві місцевої жительки В. оперативними працівниками в присутності понятих було виявлено 4 кг макової соломки, 40 мл розчину опію ацетилованого, 10 медичних шприців із залишками рідини опію, які за класифікаційно-правовою ознакою віднесені до особливо не-

безпечних наркотичних засобів, і приладдя для виготовлення останніх. За словами В., вилучене належало її співмешканцеві С. та його 43-річному товаришу О. Під час допитів гр. С. і гр-ки В. показали, що вони тривалий час виготовляли для збуту й особистого вживання опій ацетильований. Як встановлено, гр. С. протягом 4-х років вживає внутрішньовенно опій, при цьому його основний компонент – макову соломку – він збирає на городах односельчан. Після цього він разом з гр. О. виготовляв опій за місцем мешкання хазяйки будинку гр-ки В., яка не заперечувала проти того, щоб чоловіки виготовляли, зберігали, збували і вживали наркотичні засоби в неї вдома. Обидва чоловіки ніде не працюють, і перебиваються випадковими заробітками, які пропонують їм селяни. Затримані громадяни С. і О. перебувають під вартою. Досудове слідство триває.

Приклад 4. Слідчим СВ Белгород-Дністровського РВ ГУМВС України в Одеській області порушено кримінальну справу щодо гр. О. за ознаками складу злочинів, передбачених ч. 2 ст. 307 ККУ. У ході досудового слідства встановлено, що, перевіряючи оперативну інформацію, працівники служби БНОН Белгород-Дністровського РВ у присутності понятих, оглядаю-

чи домогосподарство 37-річного мешканця райцентру гр. О., виявили й вилучили понад 9 кг речовини рослинного походження, яка відповідно до СХФЕ віднесена до марихуани – особливо небезпечного наркотичного засобу. Як пояснив гр. О. слідчому, цю речовину він привіз із-за кордону, щоб перепродати на Одещині наркоманам. Затриманий гр. О. перебуває під вартою. Досудове слідство триває.

Приклад 5. Слідчим СВ Закарпатського ГУМВС України порушено кримінальну справу щодо групи осіб – громадян А., Б. і В. за ознаками складу злочинів, передбачених ч. 3 ст. 307 ККУ. У перебігу досудового слідства з'ясовано, що в ході перевірки оперативної інформації працівникам служби ДБНОН вдалося перекрити міжнародний канал надходження опію-сирцю з Угорщини до центральних регіонів України. Так, у ніч на 24 жовтня 2010 р. на території прикордонної зони Закарпатської області затримано організовану злочинну групу під час збуту партії опію екстракційного вагою 3 кг, яка була вилучена в присутності понятих. Ця речовина, згідно з висновком СХФЕ, належить до особливо небезпечних наркотичних засобів. Постацанням і збутом опію займалися 2 злочинця і 3 групи обох країн. Для затримання діл-

ків у департаменті було розроблено спецоперацію, після проведення заключного етапу якої контрабандисти були затримані. Затримані громадяни А., Б. і В. перебувають під вартою. Досудове слідство триває.

Судово-фармацевтичне вивчення на засадах криміналістики наслідків наркозлочинності [20] є вкрай актуальною й не тільки важливою кримінально-правовою, медико-фармацевтичною й соціально-економічною, а й духовно-просвітницькою проблемою. Їй було присвячено VII Міжнародну науково-практичну конференцію «Судова фармація, доказова фармація та фармацевтичне законодавство як складники фармацевтичного права в програмі реалізації державної політики у сфері боротьби зі злочинністю й порушеннями правил обігу психоактивних речовин на 2001–2017 р.», яка відбулась 19-20 листопада 2010 р. на базі Головного управління МВС України в Харківській області.

За результатами обговорення представлених матеріалів її учасники в рамках Концепції реалізації державної політики у сфері протидії поширенню наркоманії, боротьби з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин, прекурсорів, отруйних і сильнодіючих лікарських засобів на 2011–2015 рр.

запропонували до впровадження, такі основні напрямки та заходи [13]:

1. У сфері посилення державного контролю в боротьбі з незаконним обігом психоактивних речовин, наркозлочинністю, наркотизацією суспільства:

1.1. Створити Слідчий комітет при МВС України для підвищення якості досудового слідства, захисту прав і свобод, життя і здоров'я громадян, що повинно знайти відбиття в проєкті нової редакції КПКУ.

1.2. Організувати в міських і районних органах ГУ УМВС судово-фармацевтичні й хіміко-фармацевтичні лабораторії НДЕКЦ для підвищення якості експертних досліджень психоактивних речовин і якісного забезпечення експертних досліджень при проведенні досудового слідства.

1.3. Посилити: а) державний контроль з боку правоохоронних і контролюючих органів за виконанням постанови КМУ від 31 травня 2010 р. № 373 «Про внесення змін до переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів» щодо обігу паливних сумішей, до складу яких входять психотропні речовини (наприклад, субтрамін, JWH-018); б) заходи стосовно припинення ввезення на територію України функціональних харчових продуктів, паливних сумішей і лікарських

засобів, які містять психоактивні речовини, а при фіксації фактів порушення обігу вищевказаних речовин надавати відповідну інформацію до МВС України й Харківської медичної академії післядипломної освіти; в) громадський контроль за організацією оперативно-розшукової роботи й досудового слідства правоохоронними органами з метою виявлення, фіксації й вилучення з обігу функціональних харчових продуктів, паливних сумішей і лікарських засобів, до складу яких входять психоактивні речовини, що дасть змогу захистити права і свободи, життя і здоров'я громадян України, особливо неповнолітніх і молоді.

2. У сфері методологічного забезпечення, впровадження новітніх сучасних науково-технічних засобів та інформаційних технологій у діяльність правоохоронних органів за сучасних умов:

2.1. Продовжити розроблення і впровадження в практику технічних засобів дистанційного й експрес-виявлення психоактивних речовин різних класифікаційно-правових груп (алкоголю, наркотичних засобів, психотропних речовин тощо).

2.2. Створити єдину міжвідомчу автоматизовану систему збирання, аналізу й узагальнення інформації про осіб, причетних до незаконного обігу

психоактивних речовин різних класифікаційно-правових груп (наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів).

2.3. Здійснювати заходи по забезпеченню обміну досвідом та інформацією із зарубіжними партнерами, міжнародними урядовими та неурядовими організаціями щодо вдосконалення законодавства й новітніх методів боротьби з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, отруйних і сильнодіючих лікарських засобів.

2.4. Брати участь у міжнародному співробітництві у сфері протидії немедичному вживанню і зловживанню психоактивних речовин різних класифікаційно-правових груп: алкоголю, наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, отруйних і сильнодіючих лікарських засобів.

2.5. Удосконалювати методики й тактики розслідування кримінальних справ, порушених за фактами незаконного обігу функціональних харчових продуктів і паливних сумішей, що містять психоактивні компоненти різних класифікаційно-правових груп.

2.6. Розглянути питання стосовно створення нових проблемних комісій МОЗ України та АМНУ і внести доповнення до їх спільного наказу від 11 березня 2010 р. № 29/12.

3. У сфері використання спеціальних знань із судової фармації при розслідуванні наркозлочинів на сучасному етапі:

3.1. Оптимізувати проведення судово-фармацевтичного моніторингу за наркоситуацією в Україні, рівнем наркотизації суспільства, нелегальним обігом психоактивних речовин, злочинністю на національному й регіональному рівнях.

3.2. На базі провідного медичного вищого навчального закладу організувати Інститут судових експертиз (у складі кафедр: судової медицини, психіатрії, наркології, судово-медичної токсикології, медичного й фармацевтичного права) з метою: а) підвищення кваліфікації медичних, фармацевтичних і судово-експертних кадрів; б) проведення постійного судово-фармацевтичного моніторингу щодо порушень правил обігу (зберігання, вживання, введення, лікування та ін.) психоактивних речовин різних класифікаційно-правових груп, які вживаються не за призначенням лікаря або з порушенням правил і режиму дозування, що може спричиняти виникнення психічних і поведінкових розладів здоров'я, а в подальшому призвести до наркоманії, токсикоманії, суїцидів, дорожньо-транспортних пригод, убивств та інших злочинів.

3.3. Кафедрі фармацевтичного права Національного фармацевтичного університету надати відповідні пропозиції для подальшої профілактики нерационального вживання нових психоактивних речовин, що викликають розвиток адиктивних розладів здоров'я, поширення злочинності й наркозлочинності.

3.4. Проаналізувати вже зареєстровані функціональні харчові продукти, переглянути їх інструкції для застосування й рекомендувати спеціалістам медицини й фармації не призначати ті з них дітям і підліткам у віці до 18 років, якщо до їх складу входять психотропні речовини.

3.5. Взяти участь у проведенні судово-фармацевтичних досліджень з розробки методик аналізу функціональних харчових продуктів і паливних сумішей, до складу яких входять психоактивні речовини різних класифікаційно-правових груп.

3.6. Кафедрі медичної токсикології Харківської медичної академії післядипломної освіти разом з кафедрою фармацевтичного права НФаУ (м. Харків) розробити методичні рекомендації з вивчення: а) судово-фармацевтичних підходів до профілактики вчинення правопорушень у стані алкогольного сп'яніння; б) проблеми наркоманії серед підлітків.

4. У сфері викладання у вузах медичного й фармацевтичного права (складники: судова фармація, фармацевтичне право, доказова фармація)

4.1. Підвищити рівень судово-фармацевтичної науково-дослідницької роботи за спеціальністю 15.00.01 (технологія ліків, організація фармацевтичної справи й судова фармація), у зв'язку з чим, привести у відповідність програму кандидатського іспиту із цієї спеціальності від 9 листопада 2010 р. з урахуванням основної й додаткової програм з цією ж назвою.

4.2. Систематично провадити у школах, училищах, технікумах і вузах роботу, спрямовану на роз'яснення негативних наслідків вживання тютюну, алкоголю, паливних сумішей і лікарських засобів, які містять психоактивні речовини або мають психоактивні властивості, що може призвести до наркоманії, токсикоманії, ВІЛ/СНІДу та інших супутніх захворювань серцевосудинної системи, психоневрологічних та інших розладів здоров'я.

4.3. Увести спеціальні курси з фармацевтичного права й судової фармації у вищих навчальних закладах різних рівнів акредитації.

4.4. Запровадити викладання медичного й фармацевтичного права (судової фармації)

в системі додипломної освіти для майбутніх юристів, лікарів, провізорів на 1 – 5-му курсах, що сприятиме підвищенню їх правової культури та правосвідомості у справі захисту прав і свобод, життя і здоров'я людей.

4.5. Продовжити роботу зі створення інституту судової фармації з організацією судово-фармацевтичного (експертно-криміналістичного) напрямку для підготовки таких спеціалістів, як «провізор-криміналіст», «провізор-експерт» або «провізор-судовий».

4.6. Продовжити роботу зі створення опорної кафедри медичного й фармацевтичного права.

4.7. У порядку ст. 231 КПКУ вирішити питання щодо організації на стаціонарних відділеннях фармацевтичних вузів і факультетів кафедри фармацевтичного права, надавши можливість студентам вивчати правову дисципліну на 1 – 5-му курсах, а в системі післядипломної освіти – в інтернатурі протягом одного року.

4.8. Продовжувати підвищення кваліфікації фахівців, діяльність яких пов'язана з обігом психоактивних речовин різних класифікаційно-правових груп на кафедрі фармацевтичного права в системі післядипломної освіти.

Список літератури: 1. 3 оперативників – у фігуранти. Без відриву від Служби // Моменти. – 2010. – № 9. – С. 4 – 5. 2. Керівництво з розслідування злочинів : наук.-практ. посіб. / за ред. В. Ю. Шепітька. – Х. : Одиссей, 2010. – 960 с. 3. Ларіна П. Гербарій на мільйон / П. Ларіна // Моменти. – 2010. – № 9. – С. 6 – 7. 4. Лекарственные средства в неврологии, психиатрии и наркологии / под ред. В. А. Шаповаловой, П. В. Волошина, А. В. Стефанова и др. – Х. : Факт, 2003. – 784 с. 5. Малініна Н. Як боротися з наркобізнесом / Н. Малініна, М. Зієнко // Слобідський край. – 2010. – № 144. – С. 12. 6. Могильов А. Для українських міліціонерів віднині є лише один орієнтир – Закон / А. Могильов // Іменем закону. – 2010. – № 50. – С. 3–4. 7. План заходів щодо виконання Концепції реалізації державної політики у сфері протидії поширенню наркоманії, боротьби з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів на 2011-2015 роки: Розпорядж. КМУ від 22.11.2010 р. № 2140-р // [Електрон. ресурс]. – Режим доступу : <http://www.kmu.gov.ua>. 8. Прес-служба Президента України Віктора Януковича. Президент України у Москві взяв участь у розширеному засіданні Ради глав держав-учасниць СНД // Офіц. сайт Президента України [Електрон. ресурс]. – Режим доступу : <http://www.president.gov.ua/news/18924.html>. 9. Прес-служба Президента України Віктора Януковича. Президент України переводить боротьбу з незаконним обігом наркотиків на якісно новий рівень // Офіц. сайт Президента України [Електрон. ресурс]. – Режим доступу : <http://www.president.gov.ua/news/17536.html>. 10. Пресс-служба Президента России Д. Медведева. Вступительное слово на заседании Совета глав государств – участников СНГ // Офіц. сайт Президента РФ [Електрон. ресурс]. – Режим доступа : <http://www.kremlin.ru/transcripts/9784>. 11. Про ратифікацію Конвенції Організації Об'єднаних Націй про боротьбу проти незаконного обігу наркотичних засобів і психотропних речовин 1988 р. : Постанова Верхов. Ради УРСР // ВВР України. – 1991. – № 24. – С. 277. 12. Сатановська Т. «Кайф» зіпсували / Т. Сатановська // Моменти. – 2010. – № 9. – С. 8 – 9. 13. Судова фармація, доказова фармація та фармацевтичне законодавство як складові фармацевтичного права у програмі реалізації державної політики у сфері боротьби із злочинністю та порушеннями правил обігу психоактивних речовин на 2001 – 2017 рр.: матеріали VII Міжнар. наук.-практ. конф. (19-20 лист. 2010 р., м. Харків) / за ред В. В. Шаповалова, В. В. Шаповалова (мол.), В. О. Шаповалової // Укр. вісн. психоневрології. – 2010. – Т. 18. – Вип. 2 (додаток). – С. 190. 14. Тацій В. Я. Імплементация запропонованих Єврокомісією принципів нової архітектури у між-регіональному співробітництві як необхідна умова зниження рівня наркотизації населення в Україні / В. Я. Тацій // Судова фармація, доказова фармація та фармацевтичне законодавство, як складові фармацевтичного права у програмі реалізації державної політики у сфері боротьби із злочинністю та порушеннями правил обігу психоактивних речовин на 2001 – 2017 рр. : матеріали VII Між нар. наук.-практ. конф. / (19-20 лист. 2010 р.) // Укр. вісн. психоневрології – 2010. – Т. 18. – Вип. 2 (додаток). – С. 20,21. 15. Торгоненко А. Опт не відбувся / А. Торгоненко // Моменти. – 2010. – № 9. – С.7 – 8. 16. Украина и РФ наращивают сотрудничество по борьбе с наркотиками [Электрон. ресурс]. – Режим доступа : http://ua.rian.ru/ukraine_news/20101115/78562265.html. 17. Фаринник В. Головний постулат у діяльності міліції – дотримання прав і свобод громадян / В. Фаринник // Іменем закону. – 2010. – № 49. – С. 2 – 3. 18. Фармацевтичне законодавство : навч. посіб. / за заг. ред. В. О. Шаповалової. – 2-ге вид. – Х. : НФаУ, 2010. – 142 с. 19. Чи торгував «бноновець» законом // Моменти. – 2010. – № 9. – С. 4. 20. Шаповалова В. А. Организационно-правовые и нравственные аспекты изучения проблемы распространения наркомании (на примере каннабиса) в современном обществе в свете духовного наследия православной церкви / В. А. Шаповалова, В.В. Шаповалов, С.Н. Негрецкий // Укр. вісн. психоневрології – 2010. – Т. 18. – Вип. 2. – С. 97 – 101.

УСИЛЕНИЕ РОЛИ СУДЕБНОЙ ФАРМАЦИИ В СИСТЕМЕ ГОСУДАРСТВЕННОГО КОНТРОЛЯ ПО ПРОТИВОДЕЙСТВИЮ НАРКОПРЕСТУПНОСТИ И НАРКОМАНИИ В УКРАИНЕ Шаповалов В. В.

В статье обоснована необходимость усиления роли судебной фармации в общей системе государственного контроля по противодействию в Украине наркопреступности и нарко-

мани. Предложены основные направления по внедрению на региональном уровне мероприятий в области незаконного оборота психоактивных веществ, наркотизации общества, методологического обеспечения правоохранительных органов, применения специальных знаний при расследовании наркопреступлений, преподавании фармацевтического и медицинского права в учебных вузах.

Ключевые слова: судебная фармация, государственный контроль, наркопреступность, наркомания.

STRENGTHENING THE ROLE OF THE FORENSIC PHARMACY IN THE STATE CONTROL SYSTEM TO COUNTER DRUG CRIME AND DRUG ADDICTION IN UKRAINE Shapovalov V. V.

The article justifies the need to strengthen the role of the forensic pharmacy in the general system of state control to combat drug crime in Ukraine and drug addiction. The main directions for the implementation at the regional level of the activities like illicit substance use; anesthesia society; methodological support for law enforcement, application expertise in the investigation of drug-related crimes, the teaching of pharmaceutical and medical law at educational institutes.

Key words: forensic pharmacy, state control, drug trafficking, drug addiction.

Надійшла до редакції 02.02.2011 р.